

Studier över svenska proctotrupider. 2—3.

2. Megaspiliner med hos hanen greniga antenner.

Av

ANTON JANSSON.

Mit Auszug in deutscher Sprache.

Antenner med 2—5 långa grenar, vilka utgå en gren från var och en av antenssnärtens tredje—sjunde leder, förekomma bland de parasitiska småsteklarna hos hanarna inom flera släkten av *Eulophini*, hos släktet *Elasmus* Westw. inom *Elasminae*, hos några släkten (ett par representerade även hos oss ehuru som svenska ännu ej publicerade) inom *Encyrtini* (samtliga nämnda tillhörande fam. *Chalcididae*) samt hos några släkten av *Megaspilini* (fam. *Ceraphronidae*). Det är till sistnämnda grupp de arter höra, vilka här komma att behandlas.

Boheman beskrev i Svenska Vetenskaps-Akademiens Handlingar 1832 på sidan 329 hanen (endast denne känd) av *Ceraphron ramicornis*, vilken har de 5 proximala antenssnärtlederna försedda var och en med en behårad lång gren. Denna art upptages också av C. G. Thomson i hans uppsats Sveriges Proctotruper i Öfversikt af Vetenskaps-Akademiens Förhandlingar 1858 på sidan 291, där som vanligt förekommer diagnos på latin och en beskrivning på svenska språket. I samma uppsats beskrivas ytterligare två *Ceraphron*-arter med greniga antenner hos hanen, nämligen *glabriculus* C. G. Th. på samma sida och *callicerus* C. G. Th. på sid. 292.

År 1838 hade emellertid J. W. Zetterstedt i *Insecta Lapponica* på sid. 413 beskrivit en *Ceraphron ramicornis*, tagen i Lappland och Östergötland. Det var sålunda 6 år sedan Boheman beskrev sin *Ceraphron ramicornis*. Ehuru Zetterstedt för sin art med det likalydande namnet som Bohemans icke citerar den senare, är väl inte troligt att Zetterstedt genom en sällsam slump, oberoende av Boheman, råkat beskriva samma art under samma, låt vara sig lätt erbjudande namn, utan man får väl antaga, att han kände Bohemans beskrivning och avser att hans art är densamma som dennes men att citatet av Boheman blivit bortglömt eller bortfallit vid tryckningen av *Ins. Lapp.*

Har Zetterstedt sålunda beträffande *C. ramicornis* till synes glömt Boheman, så har beträffande samma djur Thomson till synes glömt Zetterstedt. Han skriver nämligen i sin uppsats 1858 om *ramicornis*' förekomst endast: »Funnen i Lappland och Westergötland af Prof. Boheman» och omnämner sålunda icke alls Zetterstedts uppgift om att den av honom var känd från Lappland och Östergötland. Det må emellertid antagas att Thomson, för vilken väl även Zetterstedts uppgift må förutsättas som känd, om den också av honom blivit bortglömd, med *ramicornis* Boh. också avser *ramicornis* hos Zetterstedt, alltså håller dem för samma art. Han skulle ju i annat fall ha upptagit denna senare annorstädes i sin uppsats, men han gör det ej.

Det finnes intet i beskrivningen av *C. ramicornis* Boh. hos auktor till denna art eller i beskrivningen av densamma hos Thomson, som motsäger beskr. av *ramicornis* hos Zetterstedt, varför enbart av beskrivningarna kunde antagas att det vore fråga om samma art. Jag har genom välvilligt tillmötesgående från resp. museers föreståndare, professorerna O. Lundblad och N. A. Kemner, satts i tillfälle att granska dels typex. av *C. ramicornis* Boh., dels ett ex. ur Zetterstedts samling av *C. ramicornis*, märkt Kengis och sålunda från den lokal (»inter Kengis et Karesuando rarissime lectus» enl. Ins. Lapp.), där Zetterstedt tog ex. Detta må sålunda kunna betraktas som typex., om nu *C. ramicornis* Zett. skall betraktas som en annan art än *C. ramicornis* Boh. Därvid har jag kunnat konstatera att dessa två ex. otvivelaktigt tillhöra samma art.

Emellertid förekommer *Ceraphron ramicornis* hos Kieffer i hans stora arbete *Serphidae* (= *Proctotrupidae*) et *Calliceratidae* (= *Ceraphronidae*) i Das Tierreich 42 (1914) på två ställen och inte bara som olika arter utan till och med inom olika släkten, nämligen dels på sid. 141 som *Dendrocerus ramicornis* (Zett.), dels på sid. 152 som *Lygocerus ramicornis* (Boh.). Såsom framgår av Kieffers omnämningen av proctotrupidararter hos Boheman, Zetterstedt och Thomson, har Kieffer icke granskat några av dessa författares typer utan endast hållit sig till beskrivningarna, och detta har, såsom jag sedermera hoppas få tillfälle visa, orsakat åtskilliga feltolkningar och felplaceringar av nämnda författares arter. Detta har också här blivit fallet.

Den väsentliga skillnaden mellan *Dendrocerus* Ratz. och *Lygocerus* Först. är enligt Kieffer att mellanryggen (mesonotum) hos det förstnämnda sl. saknar längsfårar, medan den hos det sistnämnda har tre sådana. Då Boheman anger att hans *Ceraphron*-arter ha tre längsfårar på mellanryggen, har Kieffer kunnat riktigt föra Bohemans *ramicornis* till *Lygocerus*. Men *C. ramicornis* hos Zetterstedt antager han sakna fårar på mellanryggen, och därför för han denna såsom särskild art till *Dendrocerus*. Han skriver nämligen i en not rörande *D. ramicornis* (Zett.) beträffande thorax: »Wohl ohne Längsfurche, da eine solche

nicht erwähnt wird, während bei anderen zu *Conostigmus*¹ gehörenden Arten die Furchen des Mesonotum beschrieben werden.» Detta antagande är emellertid oriktigt. På Zetterstedts ovannämnda ex., märkt Kengis, kunna på mellanryggen tre tydliga längsfårur urskiljas. Som beskrivning och ex. ej heller i övrigt avvika från beskr. och typex. av *C. ramicornis* Boh., må sålunda *Dendrocerus ramicornis* hos Kieffer betraktas som synonym till *Lygocerus ramicornis* hos densamme. Artens synonymi blir sålunda:

Lygocerus ramicornis (Boh.) 1832.

Ceraphron ramicornis Boh. 1832.

Ceraphron ramicornis Zett. 1838.

Ceraphron ramicornis C. G. Th. 1858.

Lygocerus ramicornis Marshall 1868.

Dendrocerus ramicornis (Zett.) Kieff. 1914.

Lygocerus ramicornis (Boh.) Kieff. 1914.

Då jag efter att i många år förgäves i naturen ha eftersökt megaspilinhanar med långgreniga antenner slutligen vid Östra Mark i Almy socken, Närke, 28 aug. 1943 vid håvning på tall erhöll två sådana hanar men dessa icke kunde föras till *Lygocerus ramicornis* på grund av bl. a. beskaffenheten hos mellanryggens fårur, har jag sökt identifiera dem med någon av de andra två svenska megaspilinarterna med greniga antenner hos hanen, nämligen *Ceraphron callicerus* C. G. Th. och *C. glabriculus* C. G. Th., vilka i Kieffers ovan citerade arbete, utan tvivel med rätta, föras till *Lygocerus*, varför jag i det följande benämner dem *Lygocerus callicerus* och *L. glabriculus*.

Det som utmärker de två vid Ö. Mark funna ex. är att de äro betydligt mera glänsande än ex. av *ramicornis* och ha betydligt svagare behåring av huvud och halssköld, vidare att antenngrenarnas längd är en annan och, framför allt, att de ha mycket svagare fårur på mellanryggen. Av *glabriculus* har jag till granskning haft ett ex., märkt Rhm (Rysjöholm i Skåne) från Thomsons samling i Lund. Hos detta ha antennerna samma bildning som hos *ramicornis*, och mellanryggens fårur äro lika starka som hos denna senare, varför icke heller denna art kan komma i betraktande vad gäller ex. från Ö. Mark. Av *callicerus* har jag från Riksmuseum haft till granskning själva typex., märkt Dlc Bhn. Detta avviker i några hänseenden från ex. från Ö. Mark, i det att dessa senare äro något mindre, ha något bredare huvud i förhållande till halsskölden och bakkroppen framtill lika mörk som baktill (hos ex. i Thomsons saml., såsom beskr. också utsäger, vid basen ljusare än baktill). Benen på ex. från Ö. Mark äro också mörkare än hos Skåne-ex. Men detta senare överensstämmer med mina ex. i en väsentlig karaktär: ehuru Thomsons ex. är stucket på nål och mellanryggens mitt- och bakre

¹ Kieffer skriver *Conostigmus*, påtagligen därför att han fört Zetterstedts *Ceraphron*-arter till sl. *Conostigmus*, men riktigare hade varit att han här använt det av Zetterstedt brukade släktnamnet, *Ceraphron*.

parti därigenom förstörts, kunna dock på sidorna av mellanryggen framtill iakttagas mycket svaga sidofårar och likaså i mitten en mycket svag mittfåra. Tyvärr äro på Thomsons ex. antennerna avbrutna, och man har beträffande deras byggnad sålunda endast att hålla sig till Thomsons beskrivning. Vad han i den svenska texten uppger om den olika längden hos antennernas grenar stämmer med ex. från Ö. Mark med undantag för vad som säges om den sjunde ledens gren. Denna skall enligt Thomson vara »knappt längre än tjockleken». Hos mina ex. är den åtminstone två gånger så lång som tjock vid basen. För att tydligt kunna iakttaga detta måste emellertid grenarna vara utspärrade, och det är tänkbart att de ej voro detta på typex., varför de tedde sig kortare för Thomson. Den därpå följande leden, alltså den åttonde, har hos mina ex. spetsen utåt i distaländen utdragen till en skarp spets, alltså en ansats till en gren. Tyvärr vet man intet om huru denna led hos typex. såg ut. Det torde emellertid ha funnits en sådan ansats till gren, som finnes också hos *ramicornis*, ehuru Boheman, Thomson och Zetterstedt intet säga därom.

Mina ex. avvika sålunda i vissa hänseenden från typex. och beskr. av *callicerus*. Endast då ett rikligare material av hithörande kunnat anskaffas, kan avgöras om det är fråga om en art eller om två arter. Tills vidare synes det mig lämpligast att stanna vid det förra alternativet och hålla ex. från Ö. Mark för *Lygocerus callicerus* (= *Ceraphron callicerus* C. G. Th.) samt i den bestämningstabell över *Lygocerus*-arterna med långgreniga antenner som här nedan följer och som upptager även den av mig i typex. granskade *glabriculus*, bortse från färgen och huvudets bredd och beträffande längden av grenen på den sjunde leden endast framhålla dess avgjorda korthet hos *callicerus* i jämförelse med hos de andra två arterna. Då av de tre arterna den förmodade honan endast beskrivits till *glabriculus*, kan i bestämningstabellen hän-syn tagas endast till hankönet.

I Kieffers ovan citerade arbete förekomma ännu två megaspiliner med hos hanen greniga antenner, nämligen *Dendrocerus Ratzeburgi* Ashm. och *D. Lichtensteini* Ratz., den förra känd från Japan, den senare från Tyskland. För den japanska arten har Kieffer loc. cit. grundat ett nytt släkte, *Prodendrocerus*, utmärkt genom att antennskafet (scapus) ventralt har en kort tand, ett såsom det synes tämligen oväsentligt genetiskt kännetecken. Ratzeburgs art skall vara brunsvart och endast 1,1 mm lång, medan de svenska arterna äro nära eller mera än 2 mm (längden 1,1 mm för *callicerus* enl. Kieffer är att döma av typex. för liten). Till ingen av dessa arter har hänsyn här kunnat tagas.

Översikt över hanarna till de svenska arterna av *Lygocerus*

Först. med långgreniga antenner.

1. Den femte grenen, alltså den på den sjunde antennleden, mycket kortare än de föregående, ej hälften så lång som den närmast föregående. Halssköldens

mittfåra svag och fin men skönjbar i hela dess längd, sidofårorna nästan utplånade, samtliga tre fåror baktill nästan sammanlöpande.

- callicerus* (C. G. Th.)
2. Den femte grenen obetydligt kortare än den föregående. Halssköldens tre fåror ganska starka och i hela deras längd fullt tydliga, sidofårorna baktill vid föreningen med tvärfåran ganska brett åtskilda..... 3
  3. Huvud och halssköld ganska tätt, gråvitt håriga, genom chagrinerung matt fettglänsande..... *ramicornis* (Boh.).
- Huvud och halssköld mera otydligt håriga, glänsande, med grövre, ställvis liksom rutformig punktur..... *glabriculus* (C. G. Th.).
- Arternas hittills kända utbredning enligt citerad litteratur och mina egna undersökningar:

L. callicerus: Dalarna enl. Boheman och Thomson och enl. granskat ex.

L. ramicornis: Skåne, Degeberga, enligt Thomson och granskat ex., Västergötland enl. Boheman och Thomson och enl. granskat ex., Östergötland enligt Zetterstedt, Lappland enl. Boheman och granskat ex., Lappland, Torne, mellan Kengis och Karesuando enl. Zetterstedt, Kengis enl. Zetterstedt och granskat ex., England enl. Kieffer.

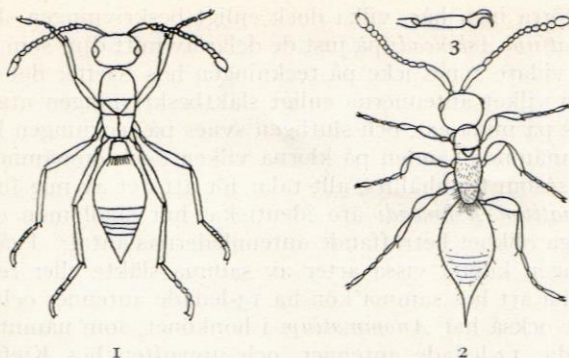
L. glabriculus: Skåne, Rysjöholm, enligt Thomson och granskat ex., Närke, Östra Mark i Almby socken, förf.

3. Antennledningarnas antal hos *Anommatium* Förster ♀.

I Örebrotrakten har jag funnit sammanlagt 3 ex., ♀♀, av en liten 2½ mm lång, vinglös, myrliknande diapriid, vilken jag haft mycken möda med att med ledning av J. J. Kieffers arbete Diapriidae (Das Tierreich 44. 1916) och efterföljande litteratur få placerad i systemet. Då antennerna hos det av mig funna djuret äro 13-ledade, kunde det utan vidare föras till subfam. Diapriinae, inom vilken enligt Kieffer loc. cit. antennerna hos ♀ äro 11—14-ledade, medan de hos ♀ inom subfam. Belytinae enligt densamme äro 15-ledade, sällan 14-ledade, alltså aldrig 13-ledade. Inom Diapriinae kom jag vid försök till bestämning av mitt djur med användande av den dikotomiska översikten hos Kieffer närmast till de endast i ♀-könet kända släktena *Eriopria* Kff., *Symphytopria* Kff. och *Antropria* Kff., hos vilka oceller saknas liksom hos mitt djur. Samtliga nämnda släkten avvika emellertid från detta senare genom att antennerna ha 3—4-ledad klubba, medan hos mitt djur antennledningarna så småningom tillväxa i bredd till den sista leden som abrupt är bredare än den föregående. Då arten från Örebrotrakten icke lät sig inpassa i något av dessa släkten och ett forskande i efter Kieffers arbete utkomna skrifter rörande diapriider gav negativt resultat, antog jag, att det var fråga om ett för vetenskapen nytt släkte, och uppgjorde beskrivning på detta och den art detsamma representerade.

Jag var just färdig med detta då jag på sidan 357 i nämnda arbete av Kieffer uppmärksammade bilden av *Anommatium Ashmeadi* Mayr ♀, vilken på ett slående sätt erinrade om det av mig vid Örebro funna djuret. Det var endast en detalj i bilden liksom i beskrivningen av sl. *Anommatium* Först. som avvek från det djur jag funnit, och det var antalet leder i antennerna. Dessa skola enligt beskrivningen av sl.

Fig. 1. *Anommatium Ashmeadi* Mayr ♀ enl. Kieffer.Fig. 2. *Anommatium* ♀ från Örebrotrakten.Fig. 3. De två sista höger baktarslederna av *Anommatium*.

Anommatium vara 14-ledade, och de äro så också på bilden av *A. Ashmeadi* i nämnda arbete, medan de hos mitt djur som nämnts äro 13-ledade, något som ju enligt subfamiljindelningen hos Kieffer helt uteslöt att det skulle kunna föras till Belytinae. Med undantag för denna grundläggande olikhet visade det sig att det av mig funna djuret icke blott i sin allmänna, egendomliga habitus utan också i alla detaljer utom den sistnämnda överensstämde med beskrivningen av sl. *Anommatium* och av den i Tyskland, Österrike och Italien funna arten *Ashmeadi*. Bland dessa enskildheter är att huvudet som nämnts saknar oceller och att tarsernas, ej blott, såsom Kieffer skriver, baktarsernas femte leds klor ha en trubbig tand vid basen, något som enligt Kieffer loc. cit. »unterscheidet diese Gattung von allen übrigen Belytinae». Likheten sträcker sig så långt även i mera oväsentliga detaljer som att antennernas sista led, som hos *Anommatium* liksom hos mitt djur är bredare än den föregående, i båda fallen är ljusare än denna.

Sedan en undersökning av mundelarna visat att mitt djur även i avseende på palpernas form (maxillarpalperna 1-ledade, labialpalperna reducerade till en vårtliknande bildning), har jag blivit så gott som övertygad om att mitt djur och Mayrs *Anommatium*-art äro identiska. (Någon art av sl. beskrevs egentligen ej av Förster, men sannolikt hade han vid uppställandet av sl. framför sig den senare av Mayr beskrivna, i Tyskland och Italien funna *A. Ashmeadi*.)

De här reproducerade bilderna dels av *Anommatium Ashmeadi* ur Kieffers arbete, dels av ett ex. av det av mig i Örebrotrakten funna djuret samt slutligen av höger baktars av detta senare torde tydliggöra att det åtminstone är fråga om en art av samma släkte. Det må anmärkas att teckningen hos Kieffer är schematiserad, varför även teckningen av mitt ex. förenklats något i enlighet därmed. Sålunda

ha på den förra inga hår, vilka dock enligt beskrivningen skola finnas hos *Anommatium Ashmeadi* på just de delar av mitt djur som ha sådana, intecknats, vidare synes icke på teckningen hos Kieffer det utskott på pannan från vilket antennerna enligt släktbeskrivningen utgå och som också finnes på mina ex., och slutligen synes på teckningen hos Kieffer icke den omnämnda tanden på klorna vilken dock omnämnes i texten.

Om nu, såsom framhållits, allt talar för att det av mig funna djuret och *Anommatium Ashmeadi* äro identiska, hur skall man då förklara denna viktiga olikhet beträffande antennledningarnas antal? Två alternativ givas: antingen kunna vissa arter av samma släkte eller rentav vissa ex. av samma art hos samma kön ha 13-ledade antenner och andra 14-ledade, eller också har *Anommatium* i honkön, som nämnts det enda hittills kända, 13-ledade antenner, och uppgiften hos Kieffer är i så fall oriktig, beroende på felaktig iakttagelse.

Anommatium beskrives av F. A. Förster i hans Hymenopterologische Studien II Heft. Chalcididae und Proctotrupii (Aachen 1856). Redan i översikten av fam. Belytoidea inrangerar han *Anommatium* bland de få släkten (utom *Anommatium Pantolyta* Först. och *Anectata* Först.) vilka ha 14-ledade antenner, och på sid. 140 skriver han: »Als eine seltene Erscheinung müssen wir unter den Belytoiden die Gattung *Anommatium* wegen der fehlenden Nebenaugen betrachten. Obgleich, im Ganzen genommen, im Habitus mit den ungeflügelten Arten der Gattung *Aclista* übereinstimmend, hat sie doch auch noch andere auffallende Merkmale. Die Fühler sind nämlich vierzehngliedrig, die Geisselglieder nach der Spitze allmählig dicker werdend, das letzte Glied besonders stark entwickelt, kurz, stumpf, fast rundlich und viel dicker als das vorhergehende. Auch die Tarsen sind ausgezeichnet, die Ferse ist nicht besonders lang, das zweite bis vierte Glied sogar kurz, das letzte dagegen so lang wie die beiden vorhergehenden zusammen, mit starker Klaue. Von Flügeln ist keine Spur vorhanden.»

Förster uttrycker sig sålunda fullt tydligt att antennerna hos hans släkte äro 14-ledade. Detsamma gäller Kieffer såväl i översikten på sid. 349 som i beskrivningen på sid. 357 i nämnda arbete av 1916. På sistnämnda sida förekommer också bilden av *Anommatium Ashmeadi*, och på denna ha som nämnts antennerna 14 leder. Här återfinnes också beskrivningen av *A. Ashmeadi* Mayr och citeras den sistnämnde för denna art, beskriven i Verh. Ges. Wien, v. 54, p. 592, 1904. Mayrs originalbeskrivning har jag icke sett, men då i den av Kieffer återgivna beskrivningen intet nämnes om antennledningarnas antal, må antagas att Mayr under alla omständigheter beträffande dessa icke avviker från Förster.

Anommatium omnämnes slutligen i Schmiedeknechts stora arbete Die Hymenopteren Nord- und Mitteleuropas mit Einschluss von England, Südschweiz, Südtirol und Ungarn nach ihren Gattungen und zum grossen Teil auch nach ihren Arten analytisch bearbeitet; zweite, gänz-

lich umgearbetete Auflage (Jena 1930). Även här angives antalet leder i *Anommatiums* antenner vara 14, en uppgift som ej må tillräknas särskilt stor betydelse då det må antagas att Schmiedeknecht ej haft personlig erfarenhet av djuret i fråga utan hämtat uppgiften från någon av de förut citerade författarne.

Alla författare som mig veterligt yttrat sig om *Anommatium* överensstämma sålunda i att detta släkte skall ha 14-ledade antenner. Särskilt teckningen hos Kieffer talar ju för att så även var förhållandet åtminstone med det exemplar som ligger till grund för denna. Det synes ju äventyrligt antaga att även om Förster beträffande antennledningens antal begick ett misstag och de senare författarne beträffande detta sedan »hängt efter», inte heller tecknaren skulle ha sett misstaget, om han, såsom väl är antagligt, vid teckningen av djuret framför sig haft ett ex. av detsamma och inte enbart beskrivningen att hålla sig till.

Att inom samma släkte av diapriider vissa arters ♀♀ ha ett visst antal antennleder och andra arters ♀♀ ett annat antal, synes endast förekomma inom sl. *Anectata* Först., ett släkte som i Tyskland, Frankrike o. s. v. är representerat med flera arter men av vilket jag ännu icke funnit någon hos oss. Inom detta sl. angivas hos Kieffer 8 arter ha 14-ledade antenner, 6 15-ledade, och om en art säges intet beträffande antalet antennleder. Det är således teoretiskt sett icke alldeles uteslutet, att antalet antennleder hos ♀♀ av *Anommatium* kan växla i antalet mellan 13 och 14. Antagandet synes emellertid i alla fall vågat.

Trots de omständigheter, framhållna i det föregående, som tala mot att beträffande *Anommatium* ett misstag blivit begånget, i det felaktig iakttagelse gjorts vid räkningen av antennledningens antal, kan den möjligheten dock ej uteslutas. Ett precedensfall i detta hänseende kan uppletas, och det just beträffande Förster. Han uppgiver på sid. 135 i ovan citerade arbete, att ♀ till hans släkte *Pantolyta* skall ha 14-ledade antenner, medan Kieffer i Diapriidae på sid. 430 om samma släktes ♀ uppgiver att hon skall ha 15-ledade antenner. På den enda ♀ av sl. som jag funnit äro antennerna 15-ledade, och Förster skulle sålunda ha fel — såvida icke även inom detta sl. antennledningens antal kan växla.

Frågan måste alltså anses oavgjord och måste förbli så till dess typer av släktet *Anommatium* (Förster beskrev som nämnts ingen art av detsamma), av arterna *Ashmeadi* Mayr och *stramineum* Kieff. (den senare från Italien) blivit granskade.

Det väsentliga beträffande vår proctotrupidfauna i denna del är att vi ha en art som trots olikheten beträffande antennledningens antal i jämförelse med citerade beskrivningar och omnämnd teckning utan fråga må föras till *Anommatium* och sannolikt är identisk med *A. Ashmeadi* Mayr.²

² Vid jämförelse mellan teckningen av *Anommatium Ashmeadi* och *Anommatium* från Örebrotrakten på s. 195 kunna visserligen iakttagas vissa olikheter beträffande bl. a. benens och petioli form, men olikheterna kunna tänkas hän-

Denna art synes hos oss vara mycket sällsynt. Trots ivrigt sökande har jag under flera år endast funnit 3 ex. av densamma, alla i Örebrotrakten vid håvning på låg vegetation bland buskar i fuktig mark på följande data: 2/7 1939, 1/8 1941 och 25/8 1942.

Auszug.

Der Verf. hat die Typen von *Ceraphron ramicornis* Boh. und *C. ramicornis* Zett. untersucht und dabei gefunden, dass sie eine und dieselbe Art sind. Kieffer hat sie bei Behandlung der *Serphidae* (= *Proctotrupidae*) und *Calliceratidae* (= *Ceraphronidae*) (Das Tierreich 42. 1914) fehlerhaft als verschiedene Arten aufgefasst und sie sogar zu verschiedenen Gattungen geführt: *ramicornis* Zett. zu *Dendrocerus* Ratz. und *ramicornis* Boh. zu *Lygocerus* Först. Die Art muss *Lygocerus ramicornis* (Boh.) heissen.

Weiter gibt der Verf. eine Übersicht der Männchen der Megaspilinen-Arten mit ästigen Flagellumgliedern.

Schliesslich teilt der Verf. mit, dass drei von ihm in der Örebro-Gegend erbeutete ♀♀ einer Diapriide in allen Einzelheiten bis auf die der Struktur der Antennen mit der Beschreibung des ♀ von *Anommatium* Först. und mit dem ♀ von *A. Ashmeadi* Mayr übereinstimmt; während *Anommatium* nach Förster und Kieffer und die Abbildung von *A. Ashmeadi* Mayr in Kieffers Diapriidae [Das Tierreich, 44 (1916)] eine 14-gliedrige Antenne zeigt, ist die der schwedischen Exemplare 13-gliedrig. Da diese Stücke zweifellos zu *Anommatium* gezogen werden müssen und wahrscheinlich mit *A. Ashmeadi* identisch sind, so drängt sich von selbst die Frage auf, wie diese strukturelle Verschiedenheit in Bezug auf die Anzahl der Antennenglieder zu deuten sei. Nach der Auffassung des Verf. kommen nur zwei Alternativen in Frage: entweder können die ♀♀ innerhalb derselben Gattung oder selbst bei einer und derselben Art bald 13-, bald 14-gliedrige Antennen besitzen oder die Angabe der Autoren bezüglich der 14-gliedrigen Antennen beim ♀ von *Anommatium* ist falsch.

föra sig till schematiseringen av den förra teckningen. Denna olikhet har blivit skärpt genom att på teckningen av *An.* från Örebrotrakten petioli sidor råkat bli svagt divergerande bakåt, medan de i verkligheten äro mera parallella.